

ΑΠΟΦΑΣΗ¹ ΑΡΙΘΜ. 208/III/2002
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης την 17η Ιανουαρίου 2002, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.30 π.μ., με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Ηλίας Σουφлерός, κωλυόμενου του κ. Δημήτρη Τζουγανάτου

Μέλη : Ηλίας Βλάσσης,

Νικόλαος Καραμητσάνης, κωλυόμενου του τακτικού κ. Θεόδωρου Δεληγιαννάκη,
Δημόκριτος Άμαλλος, κωλυόμενου του τακτικού κ. Παναγιώτη Μαντζουράνη
Αλεξάνδρα Μικρουλέα, κωλυόμενου του τακτικού κ. Λεωνίδα Νικολούζος,
Αντώνιος Μέγγουλης, κωλυόμενου του τακτικού κ. Κωνσταντίνου Ηλιόπουλου
Ιωάννης Κατσουλάκος,
Χαρίσιος Ταγαράς και
Νικόλαος Βέττας.

Γραμματέας : Αικατερίνη Τριβέλη, κωλυόμενης της τακτικής κας Αλεξάνδρας-Μαρίας Ταραμπίκου.

Θέμα της Συνεδριάσεως ήταν ο **προληπτικός έλεγχος** της από 28.12.2001 γνωστοποιηθείσας, σύμφωνα με το άρθρο 4β του Ν. 703/77, όπως ισχύει, συγκέντρωσης επιχειρήσεων που αφορά τη **μετατροπή του κοινού ελέγχου**, που ασκούν επί της εταιρείας **ΤΟΜΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ**, αφενός οι εταιρίες **ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και η ΑΚΤΩΡ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ** και ο Α. Γιαννακούλης και αφετέρου οι Τίτος Ε. Γαλενιανός, Ξενοφώντας Δ. Ζαβιτσάνος, Αθανάσιος Κατρός και Ξενοφώντας Η. Ζαβιτσάνος, **σε αποκλειστικό έλεγχο** της εταιρίας **ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ**.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν α) οι εταιρίες ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και ΑΚΤΩΡ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και ο Α. Γιαννακούλης διά των πληρεξουσίων δικηγόρων κας Βασιλικής Νιάτσου και κ. Αποστόλου Νταντάμη και β) και τα φυσικά πρόσωπα Τίτος Ε. Γαλενιανός, Ξενοφώντας Η. Ζαβιτσάνος, Αθανάσιος Κατρός και Ξενοφώντας Δ. Ζαβιτσάνος διά των άνω πληρεξουσίων δικηγόρων, κας Βασιλικής Νιάτσου και κ. Αποστόλου Νταντάμη.

Στην αρχή της συνεδρίασης, το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια της Γραμματείας, κα Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγησή της και πρότεινε τη μη απαγόρευση της υπό κρίση συγκέντρωσης δεδομένου ότι δεν περιορίζει σημαντικά τον ανταγωνισμό στις επιμέρους σχετικές αγορές, τις οποίες αφορά. Στην συνέχεια, το λόγο έλαβαν οι ανωτέρω πληρεξούσιοι δικηγόροι των γνωστοποιουσών εταιριών, οι οποίοι συντάχθηκαν με την

¹ Από την παρούσα απόφαση έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ.7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 361/Β'4.4.2001), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραληφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλήφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός []).

εισήγηση της Γραμματείας, ανέπτυξαν τις θέσεις αυτών, έδωσαν διευκρινήσεις και απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής και ζήτησαν την έγκριση της συγκέντρωσης.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε διάσκεψη την 6η Φεβρουαρίου 2002, ημέρα Τετάρτη και ώρα 11:00, στην ίδια ως άνω αίθουσα, 611, της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης και αφού έλαβε υπόψη τα στοιχεία του σχετικού φακέλου, την εισήγηση της Γραμματείας και τις απόψεις που διετύπωσαν προφορικά, οι ενδιαφερόμενες εταιρίες,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ :

I. Το άρθρο 4 του Ν.703/77, όπως ισχύει σήμερα, ορίζει στην παρ. 2 ότι συγκέντρωση επιχειρήσεων πραγματοποιείται : α) όταν συγχωνεύονται με κάθε τρόπο δύο ή περισσότερες προηγούμενως ανεξάρτητες επιχειρήσεις, β) όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μία τουλάχιστον επιχείρηση ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα, με αγορά συμμετοχών στο κεφάλαιο ή στοιχείων του ενεργητικού, με σύμβαση ή με άλλον τρόπο, τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, στην παρ. 3, ότι για την εφαρμογή του παρόντος νόμου ο έλεγχος απορρέει από δικαιώματα, συμβάσεις ή άλλα μέσα, τα οποία είτε μεμονωμένα είτε από κοινού με άλλα και λαμβανομένων υπόψη των σχετικών πραγματικών ή νομικών συνθηκών, παρέχουν τη δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης, στη δραστηριότητα μιας επιχείρησης, και ιδίως από: α) δικαιώματα κυριότητας ή επικαρπίας επί του συνόλου ή μέρους των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, β) δικαιώματα ή συμβάσεις που παρέχουν δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη σύνθεση, στις συσκέψεις ή στις αποφάσεις των οργάνων μιας επιχείρησης, στην παρ.4, ότι ο έλεγχος αποκτάται από το πρόσωπο ή τα πρόσωπα ή τις επιχειρήσεις, που : α) είναι υποκείμενα των δικαιωμάτων ή δικαιούχοι από τις συμβάσεις αυτές ή β) χωρίς να είναι υποκείμενα των δικαιωμάτων ή δικαιούχοι από τις συμβάσεις αυτές, δικαιούνται να ασκούν τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτές. Από τις παραπάνω διατάξεις συνάγεται ότι εκτός από τη συγχώνευση, συγκέντρωση πραγματοποιείται και στην περίπτωση απόκτησης ελέγχου από μία επιχείρηση που ενεργεί μόνη της ή από δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις που ενεργούν από κοινού. Έλεγχος δύναται επίσης να αποκτηθεί από ένα πρόσωπο, στις περιπτώσεις που το πρόσωπο αυτό ελέγχει ήδη τουλάχιστον μία άλλη επιχείρηση ή ακόμη και από συνδυασμό προσώπων, τα οποία ελέγχουν μία άλλη επιχείρηση. Ως πρόσωπο (ή πρόσωπα) νοείται τόσο το νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, όσο και το φυσικό πρόσωπο. Ο ορισμός της συγκέντρωσης καταλαμβάνει μόνο τις μεταβολές, όσον αφορά τον έλεγχο των επιχειρήσεων και ως εκ τούτου η εσωτερική αναδιάρθρωση, στα πλαίσια ενός ομίλου εταιρειών, δεν δύναται να αποτελέσει συγκέντρωση. Η διαπίστωση της απόκτησης ελέγχου είναι πραγματικό ζήτημα, το οποίο ερευνάται *ad hoc*. Τούτο, σημαίνει, ότι ο έλεγχος δύναται να απορρέει από το συνδυασμό διαφόρων συγκλινουσών ενδείξεων ή ακόμη και να αναιρείται από την ύπαρξη αντίθετων πραγματικών στοιχείων, τα οποία στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι ικανά να ανατρέψουν το υπάρχον τεκμήριο του ελέγχου. Θεωρείται, ότι υπάρχει έλεγχος αποκλειστικός ή κοινός, άμεσος ή έμμεσος, όταν η συγκέντρωση παρέχει τη δυνατότητα καθοριστικού επηρεασμού της δραστηριότητας μιας επιχείρησης με βάση δικαιώματα ιδιοκτησίας, εκμετάλλευσης, ψήφου κ.λ.π. ή δικαιώματα από συμβάσεις ή οποιαδήποτε άλλα μέσα. Η απόκτηση του ελέγχου δύναται να στηρίζεται, όπως αναφέρεται

στις ως άνω διατάξεις, είτε στην απόκτηση δικαιωμάτων ιδιοκτησίας ή εκμετάλλευσης, του συνόλου ή ενός μέρους των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, είτε στην απόκτηση δικαιωμάτων ψήφου, που επιτρέπουν στο δικαιούχο την αποφασιστική επιρροή στη σύνθεση των οργάνων ή στις αποφάσεις της ελεγχόμενης επιχείρησης, είτε ακόμη σε συμφωνίες μετόχων που παρέχουν τη δυνατότητα καθοριστικού επηρεασμού των αποφάσεων των οργάνων της επιχείρησης. Δύναται, όμως ο έλεγχος να απορρέει κατ' εξαίρεση και από σχέσεις οικονομικής εξάρτησης, οι οποίες δύνανται να οδηγήσουν σε αποφασιστική επιρροή της επιχείρησης σε μια άλλη επιχείρηση και να παρέχουν έτσι τη δυνατότητα καθοριστικού επηρεασμού της οικονομικής συμπεριφοράς της άλλης επιχείρησης (βλ. και σημ. 9 της υπό στοιχεία 98/C66/02 Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έννοια της συγκέντρωσης, ΕΕ αριθ. C66 της 2.3.1998, σελ. 5 και τις εκεί περαιτέρω παραπομπές). Ο έλεγχος, δύναται να είναι, είτε άμεσος, όταν αποκτάται από πρόσωπα ή επιχειρήσεις που είναι υποκείμενα δικαιωμάτων ή δικαιούχοι από συμβάσεις, είτε έμμεσος, όταν αυτός που έχει τυπικά μια ελέγχουσα συμμετοχή, διαφέρει από το πρόσωπο ή την επιχείρηση που έχει την πραγματική εξουσία άσκησης των δικαιωμάτων που προκύπτουν από τη συμμετοχή αυτή. Στην έννοια της απόκτησης ελέγχου εμπίπτουν και οι περιπτώσεις στις οποίες επέρχεται μεταβολή της διάρθρωσης του ελέγχου, όπως η μεταβολή του κοινού ελέγχου σε αποκλειστικό ή και αντίστροφα, καθώς και η αύξηση του αριθμού των μετόχων που ασκούν κοινό έλεγχο. Περαιτέρω, ο έλεγχος δύναται, όπως προαναφέρθηκε, να εμφανισθεί είτε ως αποκλειστικός, είτε ως κοινός. Υφίσταται, κατά κανόνα, αποκλειστικός έλεγχος, όταν μία επιχείρηση αποκτά την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου μιας εταιρίας- επιχείρησης ή στην περίπτωση της λεγόμενης ειδικής μειοψηφίας, δηλαδή όταν οφείλεται σε ορισμένα ειδικά δικαιώματα του μειοψηφούντος μετόχου ή των μειοψηφούντων μετόχων, τα οποία παρέχουν τη δυνατότητα καθορισμού της στρατηγικής εμπορικής συμπεριφοράς της ελεγχόμενης επιχείρησης. Τούτο δύναται να συμβεί και όταν ένας μόνο μειοψηφών μέτοχος έχει de facto τον αποκλειστικό έλεγχο, στην περίπτωση που οι υπόλοιποι μετοχές είναι διάσπαρτες σε μεγάλο αριθμό μετόχων και εφόσον ο εν λόγω μέτοχος έχει σταθερή πλειοψηφία σε ψήφους στις Γενικές Συνελεύσεις, αφού, οι λοιποί μέτοχοι ούτε είναι παρόντες, ούτε εκπροσωπούνται στις συνελεύσεις αυτές. Κοινός έλεγχος υπάρχει όταν οι μέτοχοι (μητρικές εταιρίες) πρέπει να συμφωνήσουν, όσον αφορά τις σημαντικές αποφάσεις, που αφορούν την ελεγχόμενη επιχείρηση, όταν δηλαδή κάθε μέτοχος που συμμετέχει στον κοινό έλεγχο έχει το δικαίωμα να αναστείλει (αποτρέψει) τη λήψη των στρατηγικών αποφάσεων της υπό κοινό έλεγχο επιχείρησης. Υπάρχει τεκμήριο κοινού ελέγχου, όταν οι ελέγχουσες επιχειρήσεις διαθέτουν ίσα δικαιώματα ψήφου ή ίδια δικαιώματα εκπροσώπησης στα όργανα λήψης των αποφάσεων ή όταν, έστω και αν δεν υπάρχει ισότητα ψήφων ή ισότητα εκπροσώπησης, οι μειοψηφούντες μέτοχοι έχουν ειδικά πρόσθετα δικαιώματα αρνησικυρίας σε αποφάσεις που έχουν ουσιώδη σημασία για την εμπορική στρατηγική συμπεριφορά της κοινής επιχείρησης. Η απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου περιλαμβάνει και τη μετατροπή του κοινού ελέγχου σε αποκλειστικό. Η μετατροπή αυτή θεωρείται ότι αποτελεί συγκέντρωση επιχειρήσεων, επειδή η αποκλειστικά ασκούμενη αποφασιστική επιρροή διαφέρει ουσιωδώς από την ασκούμενη από κοινού με άλλους, δεδομένου ότι η τελευταία οφείλει να λάβει υπόψη τα ενδεχομένως διαφορετικά συμφέροντα του άλλου ενδιαφερόμενου μέρους ή των άλλων ενδιαφερόμενων (βλ. Ανακοίνωση ΕΕ C98/C66/02 παρ. 16 και 98/66/03 παρ. 30,31 και 32).

Εξάλλου, κατά το άρθρο 4β παρ.1 του ν. 703/77, όπως ισχύει, κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης όταν :

α) με τη συγκέντρωση αποκτάται ή αυξάνεται μερίδιο αγοράς των προϊόντων ή των υπηρεσιών, που αφορά η συγκέντρωση, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 4στ, που αντιπροσωπεύει στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών, τμήμα της, τουλάχιστον τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) του συνολικού κύκλου εργασιών που πραγματοποιείται με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που θεωρούνται ομοειδή από τον καταναλωτή λόγω των ιδιοτήτων, της τιμής τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται ή β). όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4στ, ανέρχεται στην εθνική αγορά, τουλάχιστον σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) Ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) Ευρώ. Τέλος, κατά το άρθρο 4γ' παρ. 1 του ν. 703/77, όπως ισχύει, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων, που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών τμήμα της και ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης. Σύμφωνα δε με τη παρ. 2 του ίδιου άρθρου, για την εκτίμηση της δυνατότητας μιας συγκέντρωσης να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό υπό την έννοια της παρ.1 αυτού, λαμβάνονται υπόψη η διάρθρωση όλων των σχετικών αγορών, ο πραγματικός ή δυνητικός ανταγωνισμός εκ μέρους επιχειρήσεων εγκατεστημένων εντός ή εκτός Ελλάδας, η ύπαρξη νομικών ή πραγματικών εμποδίων εισόδου στην αγορά, η θέση των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων στην αγορά και η χρηματοδοτική και οικονομική δύναμή τους, οι δυνατότητες επιλογής των προμηθευτών και των χρηστών από τις επιχειρήσεις και από άλλες ανταγωνιστικές ή δυνητικά ανταγωνιστικές επιχειρήσεις, η πρόσβασή τους στις πηγές εφοδιασμού ή στις αγορές διάθεσης των προϊόντων, η εξέλιξη της προσφοράς και της ζήτησης των οικείων αγαθών και υπηρεσιών, τα συμφέροντα των ενδιαμέσων και τελικών καταναλωτών και η συμβολή στην εξέλιξη της τεχνικής και οικονομικής προόδου, υπό τον όρο ότι η εξέλιξη αυτή είναι προς το συμφέρον των καταναλωτών και δεν αποτελεί εμπόδιο για τον ανταγωνισμό.

II. Στην υπό κρίση υπόθεση συγκέντρωσης επιχειρήσεων, από τα έγγραφα του φακέλου, τις διευκρινήσεις των πληρεξουσίων δικηγόρων των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων και την εν γένει συζήτηση της υπό κρίση υπόθεσης, προέκυψαν τα ακόλουθα:

α) Στις 28-12-2001, οι αγοράστριες εταιρείες ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ με διακριτικό τίτλο (δ.τ.) «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ ΑΕ» (εφεξής ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ) και ΑΚΤΩΡ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ με δ.τ. «ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε» (εφεξής ΑΚΤΩΡ) αφενός και αφετέρου τα φυσικά πρόσωπα Τίτος Ε. Γαλενιανός, Ξενοφώντας Δ. Ζαβιτσάνος, Αθανάσιος Κατρής και Ξενοφώντας Η. Ζαβιτσάνος (εφεξής Πωλητές) γνωστοποίησαν στη Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού, την πρόθεση των δύο εταιρειών να αποκτήσουν αποκλειστικό

έλεγχο επί της εταιρείας ΤΟΜΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ με δ.τ. «ΤΟΜΗ Α.Τ.Ε.» (εφεξής ΤΟΜΗ).

Στις 19-12-2001 υπεγράφη μεταξύ αφενός των εταιρειών ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ και ΑΚΤΩΡ και αφετέρου των ως άνω πωλητών, προσύμφωνο πώλησης 2.787.400 μετοχών της εταιρείας ΤΟΜΗ, οι οποίες αντιστοιχούν στο 50% μείον 100 μετοχές του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της. Μετά την γνωστοποιηθείσα εξαγορά το σύνολο σχεδόν του μετοχικού κεφαλαίου (99,9965%) της ΤΟΜΗ, το υπόλοιπο 0,0035% που αντιστοιχεί σε 200 μετοχές βρίσκεται στην κατοχή του Λ. Γιαννακούλη, θα ελέγχεται από την ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ, άμεσα και μέσω της θυγατρικής της ΑΚΤΩΡ. Ο ακριβής αριθμός μετοχών που θα κατέχει καθεμιά από τις αγοράστριες δεν προσδιορίζεται καθόσον, όπως αναφέρεται στο άρθρο 1 παρ. 4 του προσυμφώνου, *«τον αριθμό των Μετοχών που θα αγοράσει καθεμιά από τις Αγοράστριες θα καθορίσουν οι ίδιες χωρίς καμιά ανάμειξη των Πωλητών, όπως επίσης οι Αγοράστριες δικαιούνται ν' αποφασίσουν την αγορά του συνόλου των Μετοχών από μία μόνο απ' αυτές»*. Μέρος του τιμήματος καταβλήθηκε με την υπογραφή του προσυμφώνου και, ως εξασφάλιση, οι πωλητές παρέδωσαν στις αγοράστριες *«...ως ενέχυρο κατά την έννοια και τους ορισμούς των άρθρων 1209 και επ. του ΑΚ όλες τις πιο πάνω αναφερόμενες και περιγραφόμενες Μετοχές τους...»*, διατηρώντας, για όσο χρονικό διάστημα παραμείνουν κύριοι των μετοχών *«...μόνο το δικαίωμα συμμετοχής τους στις Γενικές Συνελεύσεις της Εταιρείας και απόληψης των διανεμομένων μερισμάτων»*. Η οριστική σύμβαση πώλησης και μεταβίβασης των Μετοχών θα πραγματοποιηθεί μόλις εγκριθεί η συγκέντρωση από την Επιτροπή Ανταγωνισμού (άρθρο 1 παρ. 3 προσυμφώνου).

β) Η συμμετέχουσα ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, ιδρύθηκε το 1955 ως Ε.Π.Ε. και μετετράπη σε Α.Ε. το 1962. Εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) τον Απρίλιο 1994. Έχει έδρα την Αθήνα, διαθέτει γραφεία σε Θεσσαλονίκη, Αλεξανδρούπολη, Ξάνθη και Πάτρα. Δραστηριοποιείται κυρίως στην ανάληψη και εκτέλεση δημοσίων, δημοτικών και ιδιωτικών τεχνικών έργων, ερευνών και μελετών καθώς και στην παροχή υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου. Κατέχει εργοληπτικό πτυχίο Η' τάξης, με δυνατότητα να λαμβάνει αυτοτελώς μέρος σε διαγωνισμούς για εκτέλεση έργων προϋπολογισμού μέχρι 12 δις δραχμές. Το μετοχικό κεφάλαιό της ανέρχεται σε 27 δις δρχ. και βασικοί μέτοχοί της είναι οι Λ. Μπόμπολας (22,14%), Δ. Καλλιτσάντης (7,54%), Α. Καλλιτσάντης (6,94%), η Εθνική Τράπεζα (5,16%), Ν. Τρίχας (3,23%) και Δ. Κούτρας (2,49%). Ηγείται ομίλου επιχειρήσεων, οι οποίες δραστηριοποιούνται, στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, στους τομείς των κατασκευών, της εκμετάλλευσης αυτών, της παραγωγής και εκμετάλλευσης ενέργειας, της αξιοποίησης ακινήτων (real estate), της παροχής τεχνικών και οικονομικών συμβουλών, του σχεδιασμού και εκτέλεσης αναπτυξιακών προγραμμάτων, της κατεργασίας και εκμετάλλευσης πετρωμάτων και της εμπορίας οικοδομικών υλικών, των εργασιών αναπαλαιώσεως κτιρίων, της διαχείρισης και εκμετάλλευσης εμπορικών πλοίων, των τουριστικών και ψυχαγωγικών υποδομών και υπηρεσιών, κ.λ.π.. Ο κύκλος εργασιών της, το 2000, στην εθνική αγορά, ανήλθε σε 194.727.755 Ευρώ (66.353.482.521 δρχ.), ενώ ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών της, που περιλαμβάνει και τις ΑΚΤΩΡ, ΤΕΒ Α.Ε., ΚΑΣΤΩΡ Α.Ε., ΤΕΧΝΟΣΑΝ Α.Ε. και ΕΚΓΕ Α.Ε. σε 439.390.229 Ευρώ (147.916.326.330 δρχ.).

γ) Η συμμετέχουσα ΑΚΤΩΡ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ιδρυθείσα το 1977 έχει έδρα το Χαλάνδρι και στις δραστηριότητές της περιλαμβάνονται κυρίως ο σχεδιασμός, η ανάληψη και εκτέλεση δημοσίων, δημοτικών και ιδιωτικών τεχνικών έργων, η τεχνική διεύθυνση τεχνικών έργων ή επενδύσεων, η παροχή τεχνικών συμβουλών, η εκπόνηση μελετών, η

ανέγερση οικοδομών. Κατέχει εργοληπτικό πτυχίο Η' τάξης. Είναι εισηγμένη στο ΧΑΑ από το 1993. Το μετοχικό της κεφάλαιο ανέρχεται σε 13,75 δις δρχ. και ελέγχεται από την ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ (50,31%). Ο κύκλος εργασιών της, το 2000, ανήλθε, στην εθνική αγορά, σε 152.417.636 Ευρώ (51.936.309.579 δρχ.), ενώ ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών της μαζί με τις εταιρείες ΤΕΜΚΑΤ Α.Τ.Ε. και ΤΕΜΚΑΤ Α.Ε. στις οποίες διατηρεί συμμετοχές σε ποσοστό 70% σε 163.163.609 Ευρώ (55.598.000.000 δρχ.). Ηγείται υπό-ομίλου δεκατριών (13) εταιρειών.

δ) Από τις εταιρείες του ομίλου της ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ, τεχνικές είναι οι ΑΚΤΩΡ, ΤΕΧΝΟ Α.Τ.Ε., ΚΑΣΤΩΡ Α.Ε., ΤΕΧΝΟΣΑΝ Α.Ε., Τ.Ε.Β. Α.Ε. και ΕΚΓΕ Α.Ε., ενώ η επίσης ελεγχόμενη εταιρεία ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ Α.Ε. δραστηριοποιείται στην αγορά της διαχείρισης και εκμετάλλευσης ενεργειακών έργων. Οι εταιρείες του ομίλου συμμετέχουν με ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο του 50% στις κοινοπραξίες: Γ.Ε.Φ.Υ.Ρ.Α. Α.Ε., ΑΤΤΙΚΗ ΟΔΟΣ Α.Ε., ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε.-ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε., ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε.-J&P (ΕΛΛΑΣ) Α.Τ.Ε., ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε.-Τ.Ε.Σ. Α.Ε., ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε.-ΑΒΑΞ Α.Ε.-Ν.Γεραρχάκης-Κ.Κουβαράς, ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε.-ΓΕΚΑΤ Α.Τ.Ε., ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε.-ΠΑΝΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε., ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε.-ΑΝΑΣΤΗΛΩΤΙΚΗ Α.Τ.Ε., ΘΕΜΕΛΙΟΔΟΜΗ Α.Ε.-ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε., ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε.-ΕΡΓΑΣ Α.Ε. (ΚΑΒΑΛΑ), ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε.-ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε.-ΠΡΟΔΟΜΗ Α.Ε., ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε.-ΑΒΑΞ Α.Ε.-ΕΤΕΘ Α.Ε. καθώς και σε πολλές άλλες.

III. Η ΤΟΜΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ εδρεύουσα στην Αργυρούπολη Αττικής, ιδρύθηκε το 1985 και δραστηριοποιείται στον κλάδο των κατασκευών με την εκτέλεση τεχνικών έργων, δημοσίων και ιδιωτικών, άμεσα και έμμεσα, με τη συμμετοχή της σε κοινοπραξίες. Διαθέτει εργοληπτικό πτυχίο Ζ' τάξεως. Το μετοχικό κεφάλαιό της ανέρχεται σε 1.115.000.000 δρχ. και η μετοχική της σύνθεση είναι η ακόλουθη: ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ αριθμός μετοχών 1.672.400, ποσοστό 29,9982%, ΑΚΤΩΡ αριθμός μετοχών 1.115.000 ποσοστό 20,0000%, Λ. Γιαννακούλης αριθμός μετοχών 200 ποσοστό 0,0036%, Ξεν. Δ. Ζαβιτσάνος αριθμός μετοχών 696.850 ποσοστό 12,4996%, Τ. Γαλενιάνος αριθμός μετοχών 696.850 ποσοστό 12,4996%, Αθ. Κατρής αριθμός μετοχών 96.850, ποσοστό 12,4996%, Ξεν. Η. Ζαβιτσάνος αριθμός μετοχών 696.850 ποσοστό 12,4996%. Ο κύκλος εργασιών το 2000 ανήλθε, στην εθνική αγορά, σε 39.272.703 Ευρώ (ήτοι 13.382.173.737 δρχ.) και ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών της σε 42.006.963 Ευρώ (14.141.224.356 δρχ.).

Η ΤΟΜΗ ελέγχει τις εταιρείες: α) ΑΛΠΑ ΜΑΓΙΟ ΑΝΩΝΥΜΗ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ, ΕΜΠΟΡΙΚΗ, ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, η οποία δραστηριοποιείται στην εμπορία και προώθηση ορειβατικών και λοιπών αθλητικών ειδών και ρουχισμού. Στο μετοχικό της κεφάλαιο (250 εκ. δρχ) συμμετέχει με ποσοστό 80% η ΤΟΜΗ και 20% η Χαρίκλεια Τσιμογιάννη. Ο κύκλος εργασιών της το 2000 ανήλθε, στην εθνική αγορά, σε 758.587.635 δρχ. β) ΤΟΜΗ Α.Τ.Ε. και ΣΙΑ Ε.Ε. με δ.τ. «ΕΡΓΟΝ Ε.Ε.». Τεχνική εταιρεία. Στο εταιρικό της κεφάλαιο (1.000.000 δρχ) συμμετέχει η ΤΟΜΗ, ως ομόρρυθμος εταίρος, με ποσοστό 96% και ως ετερόρρυθμος εταίρος με ποσοστό 1%, ο Ξ. Η. Ζαβιτσάνος. Ο κύκλος εργασιών της παρουσιάζει πτωτική πορεία από 1.525.904 Ευρώ το 1998, σε 678.675 Ευρώ το 1999 και 33.967 Ευρώ το 2000. Επίσης, η ΤΟΜΗ συμμετέχει στις κοινές επιχειρήσεις: α) ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΜΗ EDL Ε.Π.Ε. (εφεξής ΤΟΜΗ EDL) με έδρα την Αργυρούπολη Αττικής και ασχολείται με την κατασκευή, λειτουργία και εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας από βιοαέριο στον ΧΥΤΑ Άνω Λιοσίων. Δεν είναι εγγεγραμμένη στο

ΜΕΕΠ, και ως εκ τούτου δεν αναλαμβάνει την εκτέλεση δημόσιων έργων. Στο εταιρικό της κεφάλαιο (6.000.000 δρχ.) η ΤΟΜΗ συμμετέχει με ποσοστό 50%, ενώ το υπόλοιπο 50% το κατέχει εταιρεία «Energy Developments (UK) Ltd». Ο κύκλος εργασιών της το 2000 ανήλθε σε 4.429.400.000 δρχ. β) ΒΙΟΑΕΡΙΟ-ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ Ε.Π.Ε. με δ.τ. «ΒΕΑΛ Ε.Π.Ε.». Έχει έδρα στο Ζεφύρι Αττικής και αντικείμενο την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από βιοαέριο στο ΧΥΤΑ Άνω Λιοσίων και την εμπορία της παραγόμενης ενέργειας (με την πώλησή της στη ΔΕΗ). Στο εταιρικό της κεφάλαιο (1.076.000.000 δρχ.) η ΤΟΜΗ συμμετέχει με ποσοστό 50%, ενώ το υπόλοιπο 50% κατέχει επίσης η εταιρεία «Energy Developments (UK) Ltd». Η πρώτη εταιρική χρήση της έληγε την 30/6/2001.

IV. Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 190/III/01 απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η υπό κρίση υπόθεση αφορά στις αγορές: α) της κατασκευής Δημοσίων έργων, β) της κατασκευής Ιδιωτικών έργων και περαιτέρω γ) της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Η αγορά των κατασκευών, στην οποία δραστηριοποιούνται οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση εταιρείες διακρίνεται: α) στην αγορά των ιδιωτικών και β) στην αγορά των δημοσίων έργων. Ειδικότερα, για την εκτέλεση δημόσιων έργων μια τεχνική εταιρεία θα πρέπει να πληροί ορισμένες προϋποθέσεις ανάλογα με το ύψος του προϋπολογισμού του δημοπρατούμενου έργου, οι οποίες αφορούν στη νομική της μορφή, στο ύψος των ιδίων κεφαλαίων της κλπ. και να είναι κάτοχος πτυχίου εργοληπτικής ικανότητας συγκεκριμένης τάξης κατά περίπτωση. Ανάλογα με τις προϋποθέσεις που συγκεντρώνει και τη νομική της μορφή εγγράφεται στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ), που αποσκοπεί στην παρακολούθηση της τεχνικής και οικονομικής της ικανότητας, για μία ή περισσότερες κατηγορίες έργων και σε μία τάξη για κάθε κατηγορία. Η κατάταξη ισχύει για μια 3ετία, μετά την οποία γίνεται επαναξιολόγηση. Οι κατηγορίες έργων στις οποίες μπορεί να εγγραφεί μία τεχνική εταιρεία είναι: α) Οδοποιίας, β) Οικοδομικά, γ) Υδραυλικά, δ) Λιμενικά, ε) Ηλεκτρομηχανολογικά και στ) Βιομηχανικά-Ενεργειακά, ενώ οι τάξεις, από τις οποίες καθορίζεται η δυνατότητα συμμετοχής στους διαγωνισμούς για την ανάθεση δημοσίων έργων, είναι 7 και διαβαθμίζονται από Α' έως και Ζ' για κάθε κατηγορία έργων και ακολουθεί η Η' τάξη που είναι γενική.

Στην αγορά ανάπτυξης, εγκατάστασης, λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης ενεργειακών έργων δραστηριοποιούνται η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ Α.Ε. πρώην "ENERCOM Ανώνυμη εταιρεία παροχής υπηρεσιών στον ενεργειακό τομέα." (εφεξής HE&D) του ομίλου ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ και οι κοινές θυγατρικές ΤΟΜΗ-EDL και ΒΕΑΛ Ε.Π.Ε. της ΤΟΜΗ. Οι ΒΕΑΛ ΕΠΕ και ΤΟΜΗ-EDL, στις οποίες η ΤΟΜΗ έχει κοινό έλεγχο, δραστηριοποιούνται στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και συγκεκριμένα και αποκλειστικά στην παραγωγή ενέργειας από βιοαέριο στο ΧΥΤΑ Άνω Λιοσίων.

Στον τομέα της παραγωγής και εκμετάλλευσης ηλεκτρικής ενέργειας διακρίνονται τέσσερις (4) διαφορετικές δραστηριότητες: α) η παραγωγή ενέργειας στους σταθμούς παραγωγής, β) η μεταφορά ενέργειας μέσω καλωδίων υψηλής τάσης, γ) η διανομή της μέσω καλωδίων χαμηλής τάσης και τέλος δ) η διανομή της (προμήθεια) στον τελικό καταναλωτή, κάθε μία από τις οποίες μπορεί να θεωρηθεί διακριτή αγορά. Η κρινόμενη υπόθεση αφορά, καταρχήν, στην αγορά της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία, βάσει του τρόπου παραγωγής της, διακρίνεται: α) στη συμβατική (παραγόμενη π.χ. από λιγνίτη), β) στην παραγόμενη από φυσικό αέριο, γ) στην υδροηλεκτρική και δ) στην παραγόμενη από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η εξέταση των οποίων ως άνω υποαγορών παρέλκει για τους αναφερόμενους στη συνέχεια λόγους της απόφασης.

Ως σχετική γεωγραφική αγορά στην υπό κρίση περίπτωση, θεωρείται η Ελληνική Επικράτεια, αφού, οι συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά των κατασκευών, αλλά και της ενέργειας, χαρακτηρίζονται από επαρκή ομοιογένεια στα πλαίσια της Ελληνικής επικράτειας.

V. Όσον αφορά τη δομή της αγοράς, στο ΜΕΕΠ είναι εγγεγραμμένες 507 τεχνικές εταιρείες νομικής μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε., από τις οποίες 55 κατέχουν πτυχίο Η' τάξεως, 106 Ζ' τάξεως, 79 ΣΤ' τάξεως, 97 Ε' τάξεως, 40 Δ' τάξεως και 133 δε διαθέτουν πτυχίο. Επίσης, στο χώρο δραστηριοποιούνται περί τις 10.000 προσωπικές επιχειρήσεις, ενώ δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τον αριθμό των επιχειρήσεων που απασχολούνται αποκλειστικά με την ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα. Οι 55 τεχνικές εταιρείες Η' τάξης έχοντας κυρίαρχη θέση σε ένα πολυκερματισμένο κατασκευαστικό κλάδο υλοποιούν το μεγαλύτερο μέρος του προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, ήτοι εκτελούν το 65% περίπου του συνόλου των μεγάλων έργων. Οι εξελίξεις στα Βαλκάνια και οι ανάγκες σε έργα υποδομής και σε ιδιωτικές κατασκευές στις περιοχές αυτές, καθώς και η ανάληψη από την Ελλάδα των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, σηματοδοτούν διεύρυνση της δραστηριότητας για τις κατασκευαστικές εταιρείες, λόγω και των κονδυλίων από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη χρηματοδότηση μεγάλων έργων υποδομής. Το μέγεθος των εταιρειών είναι ένας από τους πιο κρίσιμους παράγοντες στον κατασκευαστικό κλάδο. Ενόψει των ανωτέρω και προκειμένου οι ημεδαπές τεχνικές εταιρείες να μπορέσουν να καλύψουν τις αυξημένες ανάγκες στον κλάδο, προσπαθούν να αποκτήσουν την απαιτούμενη κεφαλαιακή ισχύ που θα τους επιτρέψει να πραγματοποιούν μεγάλες επενδύσεις για σύγχρονο μηχανολογικό εξοπλισμό και θα τους παράσχει τη δυνατότητα αυτοχρηματοδότησης μέρους ή και του συνόλου των εκτελουμένων έργων. Στο πλαίσιο αυτό, μέσω συγχωνεύσεων και εξαγορών, επιχειρείται η δημιουργία ισχυρών ομίλων κατασκευαστικών εταιρειών, ενώ παράλληλα και ο τραπεζικός τομέας αρχίζει να συμμετέχει σε κοινές επιχειρήσεις με κατασκευαστικές εταιρείες με σκοπό την χρηματοδότηση μεγάλων έργων. Η ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ έχει προχωρήσει σε διεύρυνση και καθετοποίηση της δραστηριότητάς της, αλλά και οι σημαντικότερες ανταγωνιστικές εταιρείες, όπως οι J&P ΕΛΛΑΣ./ΑΒΑΞ, ΓΕΚ/ΤΕΡΝΑ, ΑΕΓΕΚ, ΜΗΧΑΝΙΚΗ κ.λ.π., έχουν προχωρήσει σε κινήσεις απόκτησης συμμετοχών, δημιουργώντας σημαντικούς ομίλους, που δραστηριοποιούνται σε διάφορους τομείς προς ισχυροποίησή τους τόσο με την οριζόντια επέκτασή τους όσο και με την καθετοποίησή τους. Τέλος, στην ελληνική αγορά των κατασκευών δραστηριοποιούνται και μεγάλες πολυεθνικές κατασκευαστικές εταιρείες όπως οι HOCHTIEF, GROUPE GTM, HYUNDAI ENGINEERING κλπ. που συμμετέχουν σε μεγάλα δημόσια έργα, αφού, όπως αναφέρθηκε, εκτός των ελληνικών εταιρειών, την κατασκευή δημοσίων έργων επιτρέπεται να αναλαμβάνουν και εργοληπτικές επιχειρήσεις των κρατών μελών της Ε.Ε. και σε ορισμένες περιπτώσεις και εκτός αυτής. Ως εκ τούτου ο ανταγωνισμός είναι έντονος στην ελληνική αγορά των κατασκευών.

Η κατασκευή-εγκατάσταση έργων παραγωγής ενέργειας αποτελεί υποδιαίρεση της αγοράς των δημοσίων και ιδιωτικών τεχνικών έργων και συνεπώς επικαλύπτεται από την προεκτεθείσα ανάλυση. Η λειτουργία και εκμετάλλευση όμως των εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, στην οποία δραστηριοποιούνται οι ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ και ΑΚΤΩΡ, μέσω της κοινής επιχείρησής τους με την ΙΝΤΡΑΚΟΜ, ΗΕ&D (βλ Ε.Α 120/Π/2000) και η ΤΟΜΗ, μέσω των κοινών θυγατρικών της ΒΕΑΛ Ε.Π.Ε. και ΤΟΜΗ-EDL αποτελεί, όπως αναλύθηκε, διακριτή αγορά με αυτοτελείς δομές.

Το θεσμικό πλαίσιο των αγορών ενέργειας στην Ελλάδα, διαμορφώνεται ως εξής: α) Η αγορά του πετρελαίου και των προϊόντων του είναι απελευθερωμένη. Β) Η αγορά φυσικού αερίου αποτελεί ακόμα μονοπώλιο της Δημόσιας Επιχείρησης Αερίου (ΔΕΠΑ). Στη διανομή φυσικού αερίου, έχουν ήδη συσταθεί εταιρίες Παροχής Αερίου στη Θεσσαλονίκη και στη Θεσσαλία (49% συμμετοχή της Italgas) και αναμένεται σύντομα να συσταθεί αντίστοιχη εταιρία Παροχής Αερίου και στην Αττική (49% συμμετοχή των Cinergy-Shell). Γ) Η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας απελευθερώθηκε μερικώς -σε ποσοστό περίπου 34%- από 19.02.2001. Το ποσοστό αναφέρεται στους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας που είναι συνδεδεμένοι στην μέση και υψηλή τάση και οι οποίοι έχουν δικαίωμα επιλογής του προμηθευτού ηλεκτρικής ενέργειας. Το δικαίωμα επιλογής προμηθευτού προβλέπεται ότι θα επεκταθεί, έως το 2004, σε όλους τους καταναλωτές, εκτός των νοικοκυριών και θα γενικευτεί έως το 2006. Η ΔΕΗ σήμερα, παρά την απελευθέρωση της αγοράς, εξακολουθεί να αποτελεί ουσιαστικά τον μοναδικό προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας όλων των καταναλωτών, δεδομένου ότι δεν έχουν ακόμη δραστηριοποιηθεί άλλοι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας. Ενδιαφέρον στην αγορά ενέργειας έχει εκδηλωθεί όχι μόνον από Έλληνες επιχειρηματικούς παράγοντες, όπως είναι οι όμιλοι Μυτιληναίου, Κοπελούζου, Μπακατσέλου, Λαναρά, ΕΛΠΕ και Αλουμίνιον της Ελλάδος, αλλά και από ξένους επενδυτές. Λόγω του ότι η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας μέχρι τον Φεβρουάριο 2001 λειτουργούσε ως μονοπώλιο της ΔΕΗ και η μερική απελευθέρωσή της ισχύει μόνο λίγους μήνες δεν είναι δυνατή η συλλογή ασφαλών στατιστικών στοιχείων. Ορισμένες εταιρείες ενώ έχουν λάβει ήδη την απαιτούμενη σχετική άδεια από τη Ρ.Α.Ε. με βάση τις διατάξεις του σχετικού νόμου, δεν έχουν δραστηριοποιηθεί ακόμη στο χώρο. Η δραστηριοποίηση στην αγορά αυτή ιδιωτικών επιχειρήσεων αφορά στην παραγωγή μικρών ποσοτήτων ενέργειας (κυρίως από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας) και λαμβάνει χώρα σε σχέση με συγκεκριμένα και ειδικά έργα.

VI. Όσον αφορά τα μερίδια στην αγορά των κατασκευών, το σύνολο των κύκλων εργασιών των 507 τεχνικών εταιρειών/εργοληπτριών δημοσίων και ιδιωτικών έργων, ξεπέρασε το 1999 το 1 τρις δρχ., ενώ το 2000 διαμορφώθηκε στο 1,6 τρις δρχ. παρουσιάζοντας αύξηση της τάξεως του 33,5%. Κατά μέσο όρο το 1999 οι 100 μεγαλύτερες εταιρείες αύξησαν το τζίρο τους κατά 37%, ενώ αντίθετα, οι εταιρείες μεσαίου μεγέθους παρουσίασαν μείωση κατά 33% και οι 200 μικρότερες κατά 5%. Στις επιμέρους τάξεις εργοληπτικών πτυχίων το σύνολο των κύκλων εργασιών των εταιρειών, το 2000, ανήλθε για την Η' τάξη σε 2.655 εκατ. Ευρώ (893.884 εκατ. δρχ.) και για τη Ζ' τάξη σε 1.021,63 εκατ. Ευρώ (343.921 εκατ. δρχ.). Οι άμεσα συμμετέχουσες στη συγκέντρωση εταιρείες, το 2000, κατείχαν μεταξύ των 200 μεγαλύτερων τεχνικών εταιρειών, βάσει κύκλου εργασιών, η ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ την 1η θέση και μερίδιο αγοράς 4,74%, η ΑΚΤΩΡ την 3η θέση και μερίδιο 3,70% και η ΤΟΜΗ την 28^η θέση και μερίδιο 0,95%. Στις επιμέρους τάξεις εργοληπτικών πτυχίων η ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ κατείχε και πάλι την 1^η θέση (Η' τάξη) με μερίδιο αγοράς 7,90% και η ΑΚΤΩΡ την 3^η (ίδια τάξη) με μερίδιο 6,18%, ενώ η ΤΟΜΗ την 8^η (Ζ' τάξη) με μερίδιο 3,89%. Από τις ανταγωνίστριες εταιρείες και για το ίδιο ως άνω έτος, η J&P ΕΛΛΑΣ Α.Τ.Ε. κατείχε τη 2η θέση, τόσο μεταξύ των 200 μεγαλύτερων όσο και μεταξύ των εταιρειών με εργοληπτικό πτυχίο Η' τάξεως, με κύκλο εργασιών 55.103 εκ. δρχ. και μερίδιο 3,93% και 6,56% αντιστοίχως, η ΑΕΓΕΚ Α.Ε. την 4^η θέση και στις δύο κατατάξεις, με κύκλο εργασιών 46.217 εκ. δρχ. και μερίδιο 3,30% και 5,17% αντιστοίχως, η ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε. την 5^η θέση, με κύκλο εργασιών 37.889 εκ.δρχ. και μερίδια 2,70% και 4,51% στην κάθε κατάταξη

και η ΓΕΚ Α.Ε. την 6η θέση, με κύκλο εργασιών 37.260 εκ. δρχ. και μερίδια 2,66% και 4,43% στην κάθε κατάταξη.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι αφενός οι εξαγοράζουσες εταιρείες ανήκουν σε όμιλο, ο οποίος περιλαμβάνει και τις τεχνικές εταιρείες ΤΕΧΝΟ Α.Τ.Ε., ΚΑΣΤΩΡ Α.Ε., ΤΕΧΝΟΣΑΝ Α.Ε., Τ.Ε.Β. Α.Ε., ΕΚΓΕ Α.Ε., ΤΕΜΚΑΤ Α.Τ.Ε. και ΤΕΜΚΑΤ Α.Ε. και την εταιρεία ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ Α.Ε., που δραστηριοποιείται στην αγορά της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, αφετέρου δε, ότι και η εξαγοραζόμενη ΤΟΜΗ διαθέτει πλειοψηφική συμμετοχή στην τεχνική εταιρεία ΤΟΜΗ Α.Τ.Ε. & ΣΙΑ Ε.Ε. και κοινό έλεγχο στις εταιρείες εκμετάλλευσης έργων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ΒΕΑΛ Ε.Π.Ε. και ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΜΗ-EDL Ε.Π.Ε., είναι προφανές ότι για να υπολογισθεί το μερίδιο αγοράς τους στις σχετικές αγορές, όπως αυτές έχουν προσδιορισθεί για την εξεταζόμενη υπόθεση, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και ο κύκλος εργασιών όλων αυτών των εταιρειών.

Η κρίση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ελλείψει σχετικών στοιχείων διαμορφώνεται ως εξής: όσον αφορά, κατ' αρχήν, στην αγορά των κατασκευών, λόγω της επικάλυψης των εκτεθέντων ανωτέρω επιμέρους σχετικών αγορών, δημοσίων και ιδιωτικών τεχνικών έργων κάθε κατηγορίας, καθώς και του μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σ' αυτές και της έλλειψης επαρκών στοιχείων, που να διακρίνουν τα εκτελεσθέντα ανά έτος τεχνικά έργα, σε δημόσια και ιδιωτικά και λόγω της διαρκούς τροποποίησης και διακύμανσης, σε κάθε περίπτωση, αυτών των δεδομένων, ο καθορισμός του βαθμού συμμετοχής και του μεριδίου αγοράς της κάθε μιας από τις συμμετέχουσες εταιρείες στις εν λόγω διακριτές σχετικές αγορές, των δημοσίων και των ιδιωτικών τεχνικών έργων, δεν είναι εφικτός. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού εκτιμά ότι τα μερίδια αγοράς που κατέχουν οι συμμετέχουσες στην γνωστοποιηθείσα πράξη (συγκέντρωση) επιχειρήσεις στην αγορά των κατασκευών εν γένει ανέρχεται σε 9,24% για τις εξαγοράζουσες εταιρείες, ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ και ΑΚΤΩΡ (ενοποιημένος κύκλος εργασιών 439,39 εκατ. Ευρώ επί συνολικού κύκλου εργασιών του κλάδου 4.752,85 εκατ. Ευρώ) και σε ποσοστό 0,88% για την εξαγοραζόμενη εταιρεία, ΤΟΜΗ (κύκλος εργασιών 42 εκατ. Ευρώ). Όσον δ' αφορά στην λειτουργία και εκμετάλλευση εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας, επειδή πρόκειται για νέα, δυνητική στην ουσία, αγορά, δεν υφίστανται οικονομικά στοιχεία, τα οποία να προσδιορίζουν το εύρος της και συνεπώς δεν είναι δυνατό να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα για τη δομή και το μέγεθός της. Η δομή της αγοράς αυτής θα αρχίσει να διαμορφώνεται μετά τη πάροδο διετίας, όταν οι δραστηριοποιούμενες σ' αυτή εταιρείες θα ολοκληρώσουν τις επενδύσεις που απαιτούνται και θα αρχίσουν να πωλούν την παραγόμενη ενέργεια.

Με βάση όσα ανωτέρω αναπτύχθηκαν και ειδικότερα για τη δομή των σχετικών αγορών, τις ανταγωνιστικές σ' αυτές συνθήκες και τη θέση που κατέχουν τα ενδιαφερόμενα μέρη σε αυτές, η γνωστοποιηθείσα εμπρόθεσμα πράξη μετατροπής του κοινού, από τις συμμετέχουσες, ελέγχου σε αποκλειστικό, συνιστά συγκέντρωση η οποία δεν θα περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στις αγορές τις οποίες αφορά, δηλαδή στην αγορά των κατασκευών και στην αγορά της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Επομένως δεν συντρέχει λόγος απαγόρευσής της σύμφωνα με το νόμο.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αποφάινεται ότι η γνωστοποιηθείσα την 28.12.2001 συγκέντρωση επιχειρήσεων, η οποία θα πραγματοποιηθεί με τη μετατροπή του κοινού ελέγχου που ασκούν επί της εταιρίας ΤΟΜΗ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, αφενός οι εταιρίες ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και ΑΚΤΩΡ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και ο Λ. Γιαννακούλης και αφετέρου οι Τίτος Εμμανουήλ Γαλεριανός, Ξενοφώντας Δ. Ζαβιτσάνος, Αθανάσιος Κατρός και Ξενοφώντας Η. Ζαβιτσάνος σε αποκλειστικό έλεγχο της εταιρίας ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, δεν περιορίζει σημαντικά τον ανταγωνισμό στις επιμέρους σχετικές αγορές, τις οποίες αφορά και δεν συντρέχει λόγος απαγόρευσής της σύμφωνα με το νόμο.

Η παρούσα απόφαση εκδόθηκε την 6η Φεβρουαρίου 2002.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 361/Β/4-4-2001).

Ο Συντάξας την απόφαση

Ο Πρόεδρος

Ηλίας Βλάσσης

Ηλίας Σουφλερός

Η Γραμματέας

Αικατερίνη Τριβέλη